

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Инвестира във вашето бъдеще

Европейски социален фонд

УЧЕБНА ПРОГРАМА ЗА ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА ПО ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА

МОДУЛ 5: БЪЛГАРИЯ И РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА (ПРОЕКТ)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА НА МОДУЛА

Обучението в модул 5 е насочено към задълбочаване, разширяване, обобщаване на знанията, уменията и отношенията, за работа в екип, за участие в ученическо изследване по даден проблем, за изготвяне на учебни прогнози и ученически проекти, за систематизиране и трансформиране на географска и икономическа информация от различни източници, за участие в дискусия. Учебната програма допринася за надграждане на географски компетентности на ученика и способността му самостоятелно да аргументира, дискутира, коментира и оценява различни идеи и концепции; да изразява критично мислене, да използва справочна литература и самостоятелно да разработва научна теза, да формира активна гражданска позиция.

Тази програма описва профилираното обучение по география и икономика в XII клас, средна степен на образование, втори гимназиален етап.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Инвестира във вашето бъдеще

Европейски социален фонд

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО География и икономика В XI КЛАС НА МОДУЛ 1 СЪГЛАСНО ДОИ ЗА ПП

Таблица с декомпозирани стандарти География и икономика Модул 5

	Знания, умения и отношения
Област на компетентност География на България	<p>Знания:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обяснява демографски, икономически, социални и екологични проблеми на национално, регионално и локално ниво. 2. Познава основни аспекти на регионалната политика и местното самоуправление на България. <p>Умения:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провежда географско изследване за район по избор. 2. Представя проблемите на района/селището, в което живее. <p>Отношения:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оценява съвременния геополитически потенциал на България като фактор за развитие на страната. 2. Предлага решения за преодоляване на проблемите на национално, регионално и локално ниво. 3. Коментира развитието на районите на планиране и селището, в което живее, в контекста на европейските политики, националните приоритети и местното самоуправление в България.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

Таблица с декомпозирани стандарти по гражданско образование

Област на компетентност	Знания, умения и отношения
Идентичности и различия в обществото	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проявява способности да общува конструктивно в различни среди и ситуации. 2. Осъзнава своята европейска идентичност и права и отговорностите на европейското гражданство.
Граждани, права и отговорности	<ol style="list-style-type: none"> 1. Осъзнава необходимостта за лично участие и отговорност в демократичното вземане на решения на различни нива.
Граждани и икономика	<ol style="list-style-type: none"> 1. Определя мястото си и проектира бъдещето си в контекста на икономическите отношения между Република България, ЕС и света.
България, светът и глобалните проблеми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Анализира и привежда примери за икономическите условия в България и ЕС. 2. Проектира решения на проблеми на различни равнища.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ПО ТЕМИ

Теми	Очаквани резултати	Нови понятия
<u>1. Тема Геополитическо положение на България.</u> 1.1. – 1.2. Геополитическото положение на България – фактор за икономическо и социално развитие	1.1.-1.2.1. Коментира мястото на България в европейското и балканското икономическо, политическо и културно пространство. 1.1.-1.2.2. Коментира предимствата на геополитическото положение на България, в контекста на балканската интеграция. 1.1.-1.2.3. Изразява мнение за значението на съвременното	

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	<p>геополитическо положение на България, за икономическото и социалното развитие на страната</p> <p>1.1.-1.2.4. Анализира различни видове източници на географска информация с геополитическо съдържание.</p> <p>1.1.-1.2.5. Разработва отговор на научен въпрос или решава географски казус.</p>	
<p><u>2. Тема Демографски проблеми в България</u></p> <p>2.1. – 2.2 Демографски процеси, демографска ситуация и демографски потенциал в България</p>	<p>2.1. – 2.2.1. Коментира демографските процеси в България.</p> <p>2.1. – 2.2.2. Обяснява зависимостта между съвременните миграции и жизнения стандарт на населението в България.</p> <p>2.1. – 2.2.3. Прогнозира бъдещото развитие на демографските процеси в България.</p> <p>2.1. – 2.2.4. Анализира различни видове източници на географска и икономическа информация.</p> <p>2.1. – 2.2.5. Разработва отговор на научен въпрос или решава географски казус.</p>	<p>коефициент на раждаемост; коефициент на смъртност; брачност; разводимост.</p>
<p>2.3.-2.4 Демографски проблеми в България</p>	<p>2.3. – 2.4.1. Посочва примери за демографски проблеми в България.</p> <p>2.3. – 2.4.2. Коментира икономически и социални последици от проявлението на демографските проблеми в страната.</p> <p>2.3. – 2.4.3. Анализира различни източници на географска и икономическа информация.</p> <p>2.3. – 2.4. 4. Предлага решения за преодоляване на демографските проблеми.</p> <p>2.3. – 2.4. 5. Разработва отговор на научен въпрос (или решава казус, или пише есе), свързан с демографските проблеми в България.</p>	<p>Българска диаспора.</p>

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

<p><u>3 Тема Съвременно развитие, проблеми и тенденции на селищната мрежа в България</u></p> <p>3.1. Съвременно развитие на селищната мрежа в България</p> <p>3.2. Проблеми и тенденции за развитие на селищната мрежа в България</p>	<p>3.1.1. Характеризира особеностите на селищната мрежа в България.</p> <p>3. 1. 2. Разкрива връзката между инфраструктурата на селищата и условията за живот.</p> <p>3.2.1. Коментира проблеми и тенденции за развитие на селищната мрежа на национално и местно равнище.</p> <p>3.2.2. Прогнозира развитието на селището, в което живее, в контекста на европейските политики, националните приоритети и местното самоуправление.</p> <p>3.2.3. Представя план на селище в различни форми, вкл. с използване на ИКТ.</p> <p>3.2.4. Разработва отговор на научен въпрос или решава географски казус.</p>	<p>Закон за устройство на територията; Закон за административно-териториалното устройство на Република България.</p>
<p><u>4. Тема Социални проблеми в България</u></p> <p>4.1. – 4.2. Социални проблеми в България</p>	<p>4.1.- 4.2.1. Коментира социални проблеми в България (заетост, безработица, доходи на населението).</p> <p>4.1. – 4.2.2. Доказва различия в териториалното проявление на социалните проблеми.</p> <p>4.1. – 4.2.3. Разработва отговор на научен въпрос или решава географски казус.</p> <p>4.1. – 4.2.4. Познава национални политики за преодоляване на социалните проблеми.</p> <p>4.1. – 4.2.5. Анализира различни видове източници на географска и икономическа информация.</p>	<p>Закон за насърчаване на заетостта.</p>

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

4.3. Социална политика на България	4.3.1. Познава основни аспекти на социалната политика на България. 4.3.2. Коментира резултатите от социалната политика за населението на България.	
5. <u>Тема Икономически проблеми на България</u> 5.1. – 5.2 Структура на стопанството в България	5.1. – 5.2.1. Анализира стопанските отрасли по икономически показатели: БВП, дял от общата селскостопанска/промишлена продукция, брой на заетите. 5.1. – 5.2.2. Доказва различия в териториалното проявление на икономическите проблеми. 5.1. – 5.2.3. Разработва отговор на научен въпрос или решава географски казус. 5.1. – 5.2.4. Познава Национални политики за преодоляване на икономическите проблеми. 5.1. – 5.2.5 Анализира различни видове източници на географска и икономическа информация.	
5.2. Вътрешна и външна търговия на България	5.2.1. Характеризира вътрешната и външната търговия на България. 5.2.2. Формулира проблеми на отрасъл търговия. 5.2.3. Анализира различни видове източници на географска и икономическа информация. 5.2.4. Представя в схема търговските връзки на България. 5.2.5. Разработва отговор на научен въпрос или решава географски казус.	
5.3. – 5.4. География на туризма в България	5.3. – 5.4.1. Коментира отрасъл туризъм в България. 5.3. – 5.4.2.Характеризира туристическите райони в България. 5.3.– 5.4.3. Формулира проблеми на отрасъл туризъм в България. 5.3. – 5.4.4. Анализира различни видове източници на географска и икономическа информация.	

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	5.3. – 5.4.5. Представя туристическите райони в България в различни форми, вкл. с използване на ИКТ. 5.3. – 5.4.6. Разработва отговор на научен въпрос (или решава казус, или пише есе), свързан с туризма в България.	
5.5. Чуждестранни инвестиции в България	5.3.1. Обяснява значението на чуждестранните инвестиции за икономическото и социално развитие на страната. 5.3.2.Посочва примери за чуждестранни инвестиции в България. 5.3.3. Анализира различни видове източници на географска и икономическа информация.	
5.6. – 5.7. Териториална структура на стопанството	5.6. – 5.7.1. Характеризира териториалната структура на първичен, вторичен и третичен сектор. 5.6. – 5.7.2. Характеризира отраслов район (аграрен, промишлен, транспортен, туристически). 5.6. – 5.7.3. Коментира проблеми, свързани с териториалната структура на стопанството. 5.6. – 5.7.4. Анализира различни видове източници на географска и икономическа информация. 5.4. – 5.7.5. Разработва отговор на научен въпрос или решава географски казус.	
6. Тема. <u>Екологични проблеми в България</u> 6.1. Природна среда на България и екологични проблеми	6.1.1. Изработва количествена и качествена оценка на природните компоненти. 6.1.2. Посочва примери за екологични проблеми в България. 6.1.3. Коментира проблема с твърдите отпадъци. 6.1.4. Предлага решения за преодоляване на екологични проблеми 6.1.5. Анализира различни видове източници на географска и	бонитетна оценка; рециклиране; рекултивация.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	икономическа информация. 6.1.6. Разработва отговор на научен въпрос или решава географски казус.	
6.2. Проблеми на природозащитата и природоползването в България	6.2.1. Познава основните форми на природозащита и природоползване в България. 6.2.2. Представя защитени територии и райони в различни форми, вкл. с използване на ИКТ.	Закон за защита на природата.
<u>7. Тема Регионална политика на Европейския съюз</u>	7.1. Познава регионалната политика на Европейския съюз. 7.2. Коментира преодоляването на вътрешнотериториални, социални и икономически проблеми на районите в България в контекста на Европейската регионална политика. 7.3. Изработва реферат, свързан с регионалната политика на ЕС.	Европейски фонд за регионално развитие; Европейски социален фонд; Кохезионен фонд.
<u>8.1 – 8.3 Тема Съвременни аспекти на регионалната политика на България</u>	8.1. – 8.3.1. Познава основни аспекти на съвременната регионална политика на България. 8.1. – 8.3.2. Познава видове райони, според целите на регионалната политика. 8.1. – 8.3.3. Коментира резултатите от провежданата регионална политика за населението и стопанството на България. 8.1. – 8.3.4. Разработва отговор на научен въпрос или решава географски казус.	Закон за регионалното развитие.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

8.1– 8.2	Тема	Местно	
<u>самоуправление</u>			<p>8.1.- 8.2.1 Обяснява основни характеристики, принципи и дейности на местното самоуправление.</p> <p>8.1.- 8.2.2. Коментира значението на местното самоуправление за развитие на селищата.</p> <p>8.1.- 8.2.3. Изготвя научно съобщение за местното самоуправление на селището, в което живее.</p>
<u>9.1 – 9.8</u>	<u>Тема Райони на планиране – проблеми и тенденции.</u>		<p>9.1. – 9.8.1. Определя мястото на районите по показателите: площ, брой на населението, заетост, безработица, относителен дял на БВП, ИЧР.</p> <p>9.1. – 9.8.2. Характеризира селищната мрежа и селища в районите.</p> <p>9.1.-9.8.3. Анализира стопанската специализация на районите.</p> <p>9.1.-9.8.4. Коментира проблеми на района (демографски, социални, икономически, екологични) и тенденции за развитие.</p> <p>9.1.-9.8.5. Предлага решения за преодоляване на проблемите в районите.</p> <p>9.1. – 9.8.6. Прогнозира развитието на района, в който живее, в контекста на европейските политики, националните приоритети и местното самоуправление.</p> <p>9.1. – 9.8.7. Анализира различни видове източници на географска и икономическа информация.</p> <p>9.1.- 9.8.8. Разработва отговор на научен въпрос или решава географски казус.</p>

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

ХОРАРИУМ ЗА МОДУЛА

Годишен брой часове за изучаване на модула в 12. клас – 62 часа

Допълнителни уточнения за конкретния модул.

Учебната програма насочва ученика към дейности, свързани с интерпретирането на географски и икономически знания за демографските, социалните, икономическите и екологичните проблеми на национално, регионално и местно равнище и формиране на активна гражданска позиция. Поставя ученика в конкретни практически ситуации, включва го в дискусии, създава условия за работа в екип, за участие в ученическо изследване по даден проблем, за изготвяне на учебни прогнози и ученически проекти, за изследване на казуси и отговор на научен въпрос, за изява на лични качества и кариерно развитие; за самостоятелно търсене, събиране, интерпретиране, представяне и обмен на конкретна географска и икономическа информация вкл. с използване на електронно базирани информационни източници.

Препоръчително разпределение на часовете:

За нови знания	37 часа	60%
За упражнения	9 часа	15%
За преговор и обобщение	2 часа	3%
Практически дейности и дискусии	10 часа	15%
За контрол и оценка (За входно и изходно ниво, и текущ контрол)	4 часа	7%

ОЦЕНЯВАНЕ

Съотношение при формиране на срочна и годишна оценка:

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

Текущи оценки от работа в клас, участие в групови обсъждания и дискусии	20%
Текущи оценки от домашни работи	10%
Текущи оценки от практически задания в клас	20%
Оценки от работа по проект	10%
Оценка на изходно ниво	5 %
Оценки от контролни и работи	30%
Оценка от входно ниво	5%

ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Ключови компетентности	Дейности, насочени към придобиване на ключови компетентности
Общуване на роден език	Самостоятелно осмисляне на основното в отделните теми; аргументира, дискутира, коментира, оценява, интерпретира, изследва, защитава, прогнозира, разработва, прилага знания и формира модели на поведение. Разкрива и обяснява причинно следствени връзки на националните проблеми и процеси. Изразява мнение по географски въпроси. Изготвя реферат, проект, есе, характеризира геосистема в родния в родния край.
Математически компетентности и основни компетентности в природните науки и технологии	Обяснява и прилага математическите и статистическите методи на географско изследване; анализира различни географски, икономически и статистически източници, изработва картосхеми, картодиаграми, таблици, анализира графични и статистически материали.
Дигитална компетентност (ИКТ)	Използване на ИКТ за търсене, събиране, интерпретиране, представяне и обмен на информация, използване на мултимедия за създаване и представяне на продукти от изпълнение на конкретна задача.
Умения за учене	Упражняване на самоконтрол при изпълняване на различни практически и дидактически задачи; изграждане на собствен стил на учене, анализиране на различни стратегии на учене между съучениците, изготвяне и представяне на разширен план конспект, съставяне и коментиране на научни текстове, работа с документи. Използва широк спектър от практически и теоретични знания.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

Обществени и граждански компетентности	Изразява мнение, защитава собствена позиция, дискутира и оценява различни идеи и концепцията за устойчиво развитие, работи в екип, ориентира се в съвременните политически, икономически и културни събития, формира критично мислене. Показва умение да изслушва, анализира и сравнява различни гледни точки. Показва самостоятелност, отговорност и толерантност при участие в диалог и в дискусия и оспорване на мнение, различно от своето. Демонстрира разбиране за ролята и отговорностите на институциите които вземат решения на национално и локално ниво в областта на икономиката, природоползването и устойчивото развитие .
Инициативност и предприемачество	Проявява инициатива и проектира дейности, насочени към опазване на околната среда.
Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот	Коментира тенденциите на екологоустойчивото развитие на България, конструира модел на устойчиво развитие, предлага начини за решаване на глобалните проблеми, изследва казуси.

КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ
Общуване на роден език	<u>Български език и литература:</u> Използва подробни практически и теоретични знания и умения за работа с различни видове текстове. Развива умения за водене на дискусия, писменна и вербална аргументация на тези. Създава детайли писмени разработки (географски съобщения, реферати и др.). Използване на библиографска справка и терминологичен речник.
Общуване на чужди езици	<u>Чуждоезиково обучение:</u> Ползва знания от текстове с географско съдържание, изучавани по чужд език. Използване на източници на географска информация на чужд език. Разширяване и задълбочаване на межкултурните компетентности.
Математическа компетентност и основни компетентности в природните науки и технологиите	<u>Математика:</u> Прилага основни математически компетентности при анализиране на статистическа информация. Демонстрира логическо и пространствено мислене. Създава , показва, използва и интерпретира модели, схеми и диаграми. <u>Технологии и предприемачество:</u> Изработва скици и чертежи. Планира и реализира проект по зададени критерии.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

Биология и здравно образование:

Използва специализирани знания при представяне на екологичния проблем, видовото разнообразие и опознането на ценни растителни видове в България. Разширяване и обогатяване на екологичната култура в процес на осъзнаване на връзките „природа – общество – стопанство”

Химия и опазване на околната среда:

Коментира видове замърсители, антропогенни изменения на химичния състав на атмосферния въздух, водите и почвите в България..

Физика и астрономия:

Разпознава изучавани обекти и явления в природата и прилага знания и умения при тяхното анализиране.

Дигитална компетентност (ИКТ)

Информационни технологии:

Създава, обработва и съхранява графична, текстова, звукова информация и ги комбинира .Използва компютърни програми за работа с текст, графика, звук, видео, електронни таблици, презентации и тяхното комбиниране. Използва и работи с мултимедийна информация.